

Nationell uppdragsbeskrivning för patient- och närståendeföreträdare i sjukvårdsregionala vårdprocessgrupper vid Regionala cancercentrum (RCC)

Syftet med detta dokument är att tydliggöra vad uppdraget som patient- och närståendeföreträdare (PNF) i RCCs sjukvårdsregionala vårdprocessarbete innebär. Dokumentet är framtaget av RCCs samordnare för patientsamverkan tillsammans med PNF i vårdprocessgrupperna. Innehållet kan anpassas efter sjukvårdsregionala förutsättningar.

Bakgrund

En vårdprocess eller patientprocess beskriver patientens väg genom vården, från att patienten söker kontakt med sjukvården, genom utredning, diagnostik, behandling och rehabilitering, eller palliativ vård. En central uppgift för RCC är att leda och samordna arbetet med att utveckla vårdprocesserna inom cancervården. Vid varje RCC finns därför diagnosövergripande och diagnosspecifika vårdprocessgrupper med uppdraget att förbättra vårdprocesserna ur patienters och närståendes perspektiv samt att arbeta för en jämlik vård. Hur arbetet är strukturerat ser lite olika ut beroende på RCC, men den som leder arbetet benämns antingen processledare eller processägare.

Patient- och närståendemedverkan möjliggör att vården utvecklas utifrån ett patient- och närståendeperspektiv. RCC har enligt den nationella cancerstrategin ett grundläggande uppdrag att stärka patientens ställning i cancervården och enligt Socialdepartementets kriterier ska RCC engagera patientrepresentanter i beslut rörande cancervårdens utformning och utveckling.

Övergripande uppdrag

PNF har det övergripande uppdraget att säkerställa att patient- och närståendeperspektivet beaktas i det arbete som bedrivs inom vårdprocessgruppen. Genom sina erfarenheter ska PNF bidra till cancervårdens utveckling för att möta patienters och närståendes behov under hela vårdprocessen.

Förutsättningar

- PNF ska ha erfarenhet av cancersjukvård som patient eller närstående. I de diagnosspecifika vårdprocesserna är det en fördel om PNF har erfarenhet av den specifika diagnosen. Som PNF ska man känna att man har kommit igenom sin akuta bearbetningsfas relaterad till sjukdomen.
- PNF-medverkan kan ske utifrån patientförening, nätverk, och/eller som enskild patient eller närstående.
- PNF kan föreslås av exempelvis patientförening, vårdprocessgruppens medlemmar eller aktuellt RCC och utses efter dialog med processledaren/processägaren och RCC.
- PNF är ordinarie medlem i gruppen och får kallelse och mötesdokument samtidigt som övriga medlemmar i gruppen.
- PNF bör komma från aktuellt RCCs geografiska upptagningsområde.
- RCC eftersträvar att varje vårdprocessgrupp har två aktiva PNF.
- Nationell överenskommelse med beskrivning av uppdrag, tidsåtgång (inkl. tid före och efter möte), arvode, informationsansvar samt jävsdeklaration upprättas med PNF enligt [RCCs policy](#). Det är RCCs och processledarens/processägarens gemensamma ansvar att ge introduktion och att överenskommelse upprättas.

- Om mandatperiod tillämpas kan denna variera beroende på RCC och grupp. PNF kan när som helst avsäga sig uppdraget och ska då meddela processledare/processägaren och patientsamverkansansvarig vid sitt RCC.
- PNFs uppdrag i gruppen är att delge en samlad bild av patienters och närståendes perspektiv av cancervården. För att kunna göra det, är det en fördel om PNFs egen erfarenhet av vården inte är alltför avlägsen, alternativt att PNF har en bra samverkan med patientförening eller annat nätverk och på så sätt kan ta del av aktuella erfarenheter och förmedla vidare.
- RCC ska stärka möjligheterna för enskilda personer att verka som patient- och närståendeföreträdare och har därför tagit fram en webbutbildning, www.cancercentrum.se/foretradarutbildning, som alla PNF ska ta del av så tidigt som möjligt. Webbutbildningen bör kompletteras med en fysisk utbildningsträff som RCC anordnar och kallar till.

Uppdrag för PNF i sjukvårdsregional vårdprocessgrupp

- Bidra till att förbättra vårdprocessen i sjukvårdsregionen genom samarbete med övriga medlemmar i vårdprocessgruppen.
- I de diagnosspecifika vårdprocessgrupperna företräder man patienter och närstående inom den aktuella cancerdiagnosen. I de diagnosövergripande vårdprocessgrupperna representerar man patienter och närstående oavsett cancerdiagnos.
- Aktivt delta i de möten PNF blir kallad till, bland annat genom att bidra med patient- eller närståendeperspektivet i de delar gruppen arbetar med. Vårdprocessgruppen är multidisciplinär och består av representanter med expertis inom olika delar av vårdprocessen. Som PNF behöver man därför inte engagera sig i gruppens alla frågor.
- Förbereda sig inför möten genom inläsning av överenskommet material
- Inhämta synpunkter från patientförening eller annat relevant nätverk/forum. Som PNF ska man förmedla synpunkter eller lyfta frågor som rör patienter eller närstående generellt, inte enskilda patientärenden.
- Återrapporera relevant information som får spridas till den patientförening eller nätverk som PNF tillhör.
- Efter särskild överenskommelse med processledaren/processägaren kan ytterligare uppdrag vara aktuella, till exempel medverkan i andra sjukvårdsregionala möten, projekt eller arbetsgrupper inom området.

Utvärdering av uppdraget

- Varje år får RCCs patient- och närståendeföreträdare besvara en enkät för utvärdering av uppdraget. Enkätresultatet används som underlag i syfte att förbättra och utveckla formerna för patient- och närståendemedverkan i RCCs arbete.